

FODOR JÓZSEF
Iskolaegészségügyi
T á r s a s á g

Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata

Közös nyilatkozat

Az elhízás a szív- és érbetegségek önálló kockázati tényezője, számos kórfolyamat kiváltója. A túlsúlyos embereknél a szívbetegség kétszer, az elhízottaknál már háromszor gyakoribb, mint a normál testsúlyúaknál. Magyarországon 2004-ben 67 165 ember hunyt el keringési betegségek következtében. Valamennyi más betegség és egyéb halálok együttesen nem szed annyira áldozatot, mint a szív- érrendszeri betegségek.

Figyelembe véve az elhízás járványszerű terjedését az Európai Unió egészén, különösen a gyermekek között, valamint felismerve az egészségtelen élelmiszerek és italok hirdetésének az elhízás elterjedését segítő hatását, a Magyar Nemzeti Szívalapítvány, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület, az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, a Tegyük Egészségünk Színvonaláért Alapítvány, a Fodor József Iskolaegészségügyi Társaság, a Pápai Pariz Egészségnevelési Országos Egyesület, az Országos Gyermekegészségügyi Intézet és a Nemzeti Cukorbeteg Alapítvány meggyőződése, hogy a gyermekeket védeni kell az egészségtelen ételek és italok audiovizuális kereskedelmi kommunikációjától.

Az Európai Parlamentben megkezdődött a "Televízió határok nélkül" direktíva módosításának előkészítése, a bizottsági szavazásokra 2006 őszén kerül sor.

A nyilatkozat aláírói hisznek abban, hogy „a televízió határok nélkül” direktíva revíziója ideális lehetőséget teremt arra, hogy munkájukkal segíteni tudják az obesitás járványszerű terjedésének megállítását és visszafordítását szolgáló erőfeszítéseket, és ezzel megakadályozzuk az olyan táplálkozással összefüggő elkerülhető betegségek kialakulását, mint például a szív és érrendszeri betegségek.

A közös nyilatkozat aláírói javasolják, hogy az egészségtelen ételeket és italokat az Európai Unió szintjén elfogadott tápanyagprofiloknak megfelelően határozzák meg. A gyermekek általános, átfogó védelmének érdekében javasolják továbbá, hogy ne engedélyezzék közvetíteni 6 óra és 21 óra között azon élelmiszerek és italok audiovizuális kereskedelmi kommunikációját, melyek nem veszik figyelembe a vonatkozó tápanyagprofilokat. Ezek azok az órák, amikor a legtöbb gyermek televíziót néz.

Magyar Nemzeti Szívalapítvány, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület, az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, a Tegyük Egészségünk Színvonaláért Alapítvány, a Fodor József Iskolaegészségügyi Társaság, a Pápai Pariz Egészségnevelési Országos Egyesület. Az Országos Gyermekegészségügyi Intézet és a Nemzeti Cukorbeteg Alapítvány

közös módosítási javaslata

az Európai Parlament és a Tanács módosítási javaslatához a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK tanácsi irányelv módosításáról (COM(2005) 646 végleges 2005/01260 (COD))

1. A javaslat hatóköre

A nyilatkozat aláírói abból a megfontolásból támogatják az előterjesztést, hogy az kiinduló pontja legyen egy olyan minőségi szabályozásnak, mely vonatkozik valamennyi kereskedelmi kommunikációra az audiovizuális médiában, beleértve a lineáris (programszerű) és a nem lineáris (igény szerinti – „on demand”) audiovizuális tartalom közvetítését egyaránt.

2. Audiovizuális kereskedelmi kommunikáció

Megalapozott tény, hogy a hirdetés hatással van a gyermekek étel és italválasztására, vásárlási és fogyasztási szokásaira, mind a márkák mind a kategóriák szintjén, és ez független más faktoroktól.¹ A népegészségügyért aggódók úgy tartják, hogy az egészségtelen élelmiszerek és italok reklámozása, – azaz az olyan élelmiszerek és italok melyek magas zsír (különösen telített zsír) só vagy cukor és alacsony ásványi anyag tartalommal bírnak – jelentős mértékben hozzájárul a rossz étkezési szokások kialakulásához, és a gyermekkori elhízáshoz.

Becslések szerint az Európai Unióban az elhízás áll az egészségügyi kiadások 7%-nak háttérben és a jelenlegi elhízási trendeket figyelembe véve ez az arány tovább fog növekedni.² Az egészségtelen étrend és az elhízás a szív-érrendszeri betegségek és a daganatok jelentős rizikófaktorai.

A gyermekekkel, az elhízással és a társult elkerülhető betegségekkel foglalkozó páneurópai projekt keretében, melyet az Európai Szívhálózat koordinált és az Európai Bizottság társfinanszírozott, tanulmányozták a gyermekeknek szóló egészségtelen élelmiszerek reklámozásának természetét és kiterjedtségét.³ A kutatás eredménye azt mutatta, hogy a

¹ Hastings, G., Stead, M., McDermott, L., Forsyth, A., MacKintosh, A.M., Rayner, M., Godfrey, C., Caraher, M. & Angus, K. (2003). *Review of the research on the effects of food promotion to children*. London: Food Standards Agency.

² Az Európai Bizottság Zöld könyve: „Az egészséges táplálkozás és a fizikai tevékenység promóciója: a túlsúly, az elhízottság és a krónikus betegségek megelőzésének európai dimenziója” COM(2005) 637 final; Brüsszel, 2005

³ Beszámoló a "Gyermekek, az elhízás és a társuló elkerülhető idült betegségek" program első fázisáról: Magyar Nemzeti Szívalapítvány. <http://www.mnsza.hu/hungarian.pdf>

televízióban a gyermekeknek szóló élelmiszerreklámok 49-100% százalékban „egészségtelenek” voltak. A vizsgálat végén megállapította, hogy az élelmiszerreklámokra fordított pénz döntő többségét televíziós hirdetésekre költötték.

A nyilatkozat aláírói javasolják, hogy az egészségtelen ételeket és italokat az Európai Unió szintjén elfogadott tápanyagprofiloknak megfelelően határozzák meg. A gyermekek általános, átfogó védelmének érdekében javasoljuk továbbá, hogy 6 óra és 21 óra között ne engedélyezzék közvetíteni azon élelmiszerek és italok audiovizuális kereskedelmi kommunikációját, melyek nem veszik figyelembe a vonatkozó tápanyagprofilokat.

3. Termékmegjelenítés

A nyilatkozat aláíróinak értelmezésében a jelenlegi „Televízió határok nélkül” direktíva alapján a termékmegjelenítés korlátozott mértékben engedélyezett – elsődlegesen azzal a céllal, hogy a szponzort azonosítsa – máskülönben az azonosítás és az elkülönítés elveinek megfelelően nem megengedett.

A nyilatkozat aláírói kifejezik aggodalmukat a Bizottság előterjesztése kapcsán, mely elhagyná az elkülönítés elvét, és általánosságban jogszerű kereskedelmi kommunikációként megengedné a termékmegjelenítést.

Ez alól az általános szabályozás alól a hírek és az aktualitásokkal foglalkozó programok, valamint a gyermekeknek szóló audiovizuális szolgáltatások dokumentum műsorok képeznek kivételt. Ezekben nem lehetséges termékmegjelenítés. A nyilatkozat aláírói támogatják azt az intézkedést, mely megtiltja a termékmegjelenítést a gyermekeknek szóló audiovizuális szolgáltatásokban, de megjegyzik, hogy sem a „gyermekeknek szóló audiovizuális szolgáltatások” sem a „gyermekek programjai” nincsenek meghatározva a Bizottság előterjesztésében.

A „gyermekeknek szóló audiovizuális szolgáltatások” és a „gyermekek programjai” definíciójának megalkotására a nyilatkozat aláírói azt javasolják, hogy ezek a definíciók vonatkozzanak minden olyan programra és médiaszolgáltatásra melyeket gyermekek is nézhetnek, – vagyis nem csak azokra a szolgáltatásokra és programokra, melyek kinyilvánítottan közvetlenül a gyermekeket célozzák. A nyilatkozat aláírói azt ajánlják, hogy a 6 óra és 21 óra között sugárzott audiovizuális médiaszolgáltatásokban a termékmegjelenítés ne legyen megengedett.

Budapest, 2007. március 20.